

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi/
Rikoksentorjunta ja seuraamukset

Pöytäkirja

26.5.2026

Sakkomenettelyn uudistamistyöryhmä 3. kokous

Aika	2.3.2026 klo 10:15–12:10
Paikka	kh. Gaudium, Meritullinkatu 10 & Teams
Osallistujat	Juho Martikainen, OM, puheenjohtaja Hanna Leivo, OM, sihteeri Jari Pajunen, SM varajäsen Heidi Kankainen, SM Sakari Haataja, ORK varajäsen Maiju Wejberg, ORK, Teams Konsta Arvelin, Poha varajäsen Olga Larinkari, Poha Antti Sundberg, SY Hanna-Maija Koivisto, SY Krista Soukola, TIV, Teams Tea Rantanen, HelKO Markus Paljakka, Raja Iisakki Anttila, Tulli, Teams varajäsen Petri Kivelä, Tulli, Teams Pekka Ylikoski, AA-liitto varajäsen Björn Boucht, AA-liitto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10:15.

2. Menettely- ja muutoksenhakusäännökset (ylimääräinen muutoksenhaku ja virheen korjaaminen)

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Käytiin läpi ministeriön toimittaman aineiston perusteella sakkomenettelylain ylimääräistä muutoksenhakua ja virheen korjaamista koskevaa sääntelyä.

Todettiin, että nykyisin viranomaisen oikaisee itse sakon tilanteessa, jossa sakko on annettu väärälle henkilölle eli tilanteessa, jossa sakotustilanteessa sakko on annettu oikealle henkilölle mutta jossa poliisi on virheellisesti kirjannut sakon väärän henkilön tiedoilla. Tällaisessa tilanteessa virhe korjataan siis kirjoitusvirheenä. Sen sijaan tilanteessa, jossa sakko annetaan väärälle henkilölle sen vuoksi, että epäilty sakotustilanteessa esittää olevansa toinen henkilö, asia etenee ylimääräisenä muutoksenhakuna käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Käräjäoikeus tutkii ylimääräisessä muutoksenhaussa myös sakkomenettelyyn annettuun suostumukseen liittyvät muutoksenhakuasiat sekä esimerkiksi asiat, joissa esitutkinta päätetään antamalla sakko epäillylle, jota ei ole syystä tai toisesta koskaan kuultu esitutkinnassa. Sovittiin, että käräjäoikeuden ylimääräisenä muutoksenhakuna käsiteltävien hakemusten määrää selvitetään järjestelmistä.

Sen sijaan korkeimpaan oikeuteen tuomionpurkuasiana etenevät ne asiat, joissa kyse on väärän lain soveltamisesta eli kun sakkomenettelyssä on esimerkiksi annettu sakko ylinopeudesta 40 km/h nopeusrajoitusalueella, kun oikea rajoitusalue onkin ollut 60 km/h tai kun annetaan sakko kuluneuvon kuljettamisesta oikeudetta tilanteessa, jossa henkilöllä on ollut ajo-oikeus. Lisäksi korkein oikeus ratkaisee asiat, joissa on kyse päiväsakon rahamäärästä. Korkein oikeus ratkaisee sakkomenettelyyn liittyviä asioita vuosittain noin 10 kpl.

Sovittiin, että selvitetään mahdollisuutta käsitellä kaikki ylimääräistä muutoksenhakua koskevat asiat käräjäoikeudessa korkeimman oikeuden sijaan.

Todettiin, että ylimääräistä muutoksenhakua koskevia sakkomenettelylain määräaika- ja menettelysäännöksiä ei ole tarpeen muuttaa.

Keskusteltiin sakkomenettelyssä annetun sakon luonteesta, ja todettiin, että sakkomenettelyssä on kyse rikosasian oikeudenkäyntimenettelystä

(ks. KKO 2007:97, k. 4), joka eroaa hallintoprosessista. Virheen korjaamisen osalta keskusteltiin, että selvitetään, miten sakkomenettelylain 37 § suhteutuu oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:ään ja hallintolain 50 §:än. Sovittiin, että arvioidaan vielä, voisiko virheen korjaamiseen liittyviä viranomaisen toimivaltuuksia itseoikaisuun laajentaa.

Keskusteltiin siitä, saako viranomainen itse tehdä ylimääräistä muutoksenhakua koskevan hakemuksen antamastaan ratkaisusta tai hakea itse muutosta antamastaan ratkaisusta (ks. esim. KKO 2018:73). Syyttäjälaitoksesta annetun lain 11 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan valtakunnan-syyttäjän tehtävänä on päättää syyttäjän valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen (ks. KKO 2018:28), mikä säännös aiheuttaa osaltaan haasteita Syyttäjälaitoksen tehokkaassa toiminnassa sakkomenettelyasioita koskevia ylimääräistä muutoksenhakua koskevia hakemuksia hoidettaessa. Todettiin, että tältä osin ei kuitenkaan ole tarvetta tarkentaa sääntelyä. Todettiin myös, ettei ole tarkoituksenmukaista, että viranomainen voisi itse hakea muutosta antamaansa ratkaisuun.

Täytäntöönpanoa koskevaan sääntelyyn ei ole tarvetta tehdä muutoksia enää hankkeen II-vaiheessa. Sovittiin, että poistetaan sakkomenettelylain 40 §:n mukainen asetuksenantovaltuus tarpeettomana.

3. Lukujen rakenne

Käytiin läpi OM:n ehdotus lain rakenteeksi.

Ehdotusta kannatettiin. Todettiin, että muutoksenhakupykälät voisi olla tarkoituksenmukaista esittää kaikkien sakkolajien osalta yhdessä.

4. Toimenpiteistä luopumispykälä 6 §

Keskusteltiin toimenpiteistä luopumispykälästä 6 § ja sen tarpeellisuudesta.

Käytiin läpi, että sakkomenettely on esitutkinnan päättämisperuste eli sakkomenettelyasiassa esitutkinta päätetään sakkomääräyksen tai

sakkovaatimuksen antamisella. Näin ollen huomautuksen antaminen tulee esitutkintaviranomaisessa arvioitavaksi jo ennen kuin esitutkinta päätettäisiin antamalla sakko sakkomenettelyssä. Huomauksen antamisesta tehdään esitutkintapäätös.

Syyttäjän toiminnassa on hyvin harvinaista, että rangaistusmääräys jätetään antamatta. Tällaisessa tilanteessa syyttäjälle on toimitettu tyypillisesti lisäselvitystä asiasta. Syyttäjän toiminnassa säännös toimenpiteistä luopumisesta on kuitenkin tarpeen. Syyttämättäjättämisen perusteet ovat hyvät arviointiperusteet toimenpiteistä luopumiseen (30 §). Valmistelussa arvioidaan, olisiko tarkoituksenmukaista kirjata toimenpiteistä luopumisen perusteet sakkomenettelylakiin vai onko viittaussäännös riittävän informatiivinen ratkaisuvaihtoehto.

Edellä esitetyn perusteella esitutkintaviranomaisen oikeudesta antaa huomautus tai jättää ilmoitus rikkomuksesta tekemättä ei tarvitse säätää erikseen, sillä nämä seikat tulevat arvioiduksi jo esitutkinnan kuluessa ennen esitutkinnan päättämistä. Koska syyttäjän oikeudesta luopua toimenpiteistä säädetään myös sakkomenettelylain 30 §:ssä, lain 6 §:n ensimmäinen virke voitaisiin kumota kokonaan.

Menettämisseuraamusta koskevan vaatimuksen esittämättä jättämistä koskevaa sakkomenettelylain 6 §:n toista virkettä pidettiin edelleen tarpeellisena, sillä menettämisseuraamus saattaa tulla määrättäväksi, vaikka rikosoikeudellinen seuraamus jätettäisiin tuomitsematta. Esimerkiksi lainvastainen esine on otettava epäillyltä pois riippumatta siitä, määrätäänkö hänelle sakkoa vai ei. Näin ollen sääntelyä menettämisseuraamuksen esittämättä jättämisestä ei voida kumota.

Sovittiin, että selvitetään edelleen toimenpiteistä luopumispykälän tarpeellisuutta sekä sitä, onko toimenpiteistä luopumista koskeva pykälä tarkoituksenmukaista säilyttää omana pykälänään vai voisiko sen yhdistää johonkin muuhun pykälään sakkomenettelylaissa.

5. Sisältöpykälien luonnostelua

Käytiin läpi sääntelyn nykytilaa. Keskustelussa nostettiin esiin, että sakkomääräysten ja -vaatimusten teonkuvaukset on pääsääntöisesti kirjattu hyvin. Sen sijaan rangaistuksen määräämistä koskeva perustelu on usein puutteellinen. Todettiin, että sisältövaatimukset sakkomääräykselle ja rangaistusvaatimukselle ja -määräykselle ovat samat.

Sovittiin, että selvitetään sisältöpykälien sisältöä edelleen ja katsotaan, voisiko tuomion ja rangaistusmääräyksen sisältövaatimukset yhdenmuikaistaa (ks. ROL 11:4.2 ja 6 §). Sisältöpykälissä on oltava näkyvillä aiemmasta poiketen siviiliasioiden vaatimukset ja päihdetutkimuskustannukset. Sovelletut lainkohdat on myös hyvä näkyä ratkaisulla oikeusturvan parantamiseksi.

6. Muut asiat

Todettiin, että keskustelua jatketaan seuraavassa kokouksessa, joka pidetään 26.3.2026.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.55.